Ч. 129. (628.). Львів, неділя дня 17. червня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях 4 коп.

Політична, економічно-суспільна й літературна часопись; (Редакція: Руська ч. 3). Виходить що дня, крім понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:

На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:

В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Митрополит Шептицький в дорозі.

Віден, 1[illegible]. червня.

(Телеграма „Українського Слова“).

Митрополит Шептицький переїхав російську границю і вертає через Штокгольм до Австрії.

Державна Рада.

ВІДЕНЬ (Ткб.). На початку вчерашного засідання Палати послів доконано вибору 8 віцепрезидента. Вибрано п. Тушара, що одержав 209 голосів.

В продовженю першого читання буджетової провізорії, Далматинець Трешич-Павичич заявив, що зрікаєть ся голосу на знак протесту, що його бесіди, виголошені в парляменті, були відчитані на розправі в його процесі за мниму злочин зради стану.

П. Вольф (нім. радикал). Треба уможливити правильну працю палати. Бесідник домагаєть ся упорядкованя відносин в Чехах і в Австрії.

Коли бесідник намагав ся оправдати вчорашний оклик п. Гайного, п. Вінтер (соц. дем.) кличе: Також посол Хідріст мав доходжене, а не повішено його!

Посли з нім. нац. союза сильно протестують проти того висказу. Вивязав ся короткий гамір, почім предсідник візвав п. Вінтера за його оклик до порядку.

П. Дашиньский: Коли бесідник мав враз з президентом міністрів поздоровити синів народів Австрії на фронті, то не може знайти на те иньшого поздоровленя для населеня, що стоїть під оружем, як: Проч з війною! Проч з мілітаризмом! Нехай живе мир!

Бесідник не може також прилучити ся до весняної моди знимання капелюха перед тихими героями краю, треба радше дати їм картофель, муки і масла.

Переходячи до обговореня відносин в Галичині, заявив, що Галичина під зглядом ґеоґрафічним, історичним, господарським і національним творить чуже тіло в орґанізмі Австрії. Коли хтонебудь забув про істноване польської держави, Поляки ані на хвилю не забули, до якого народу і до якої держави вони належать. Галичина була під господарським зглядом торгом збуту Австрії, а се було получене з всіми терпінями такого стану річей. Галичина зносить всякі недомаганя кольонії, помимо великих скарбів, які можуть зробити з неї рай середущої Европи. Доси Поляки були все підпорою Австрії. В парляменті Поляки не були ніколи ані приятелями Славян, ані приятелями Німців, вони чули завсігди, що не можуть бути орґанічно втілені до політики держави. Се стягало на них зі всіх сторін гіркі закиди. Бажано виряччи їх в заколот австрійської політики. Поляки оперли ся сьому. Кождий хотів позискати голоси Поляків для себе, але Поляки не могли впрячи ся до воза жадного сторонництва. Длятого в Австрії нераз жалувано ся на польську політику, називаючи її політикою коштовною. Коли та політика була для когось коштовна, то була нею для нашого краю. (Оплески і брава на польських лавках). Не мочи ніколи вести політики сталої, жити з дня на день, дати ся обкидати зневагою, що працєть ся у Відни тільки за „насивок“, се певно тяжка доля. Але се було можливе тільки доти, аж маси народу увійшли до парляменту.

Від 20 літ, від хвилі утвореня пятої курії, політика польського Кола почала боротись за засади. Поляки не поносять вини за упадок парляменту, противно, вони завсігди стояли на боці, бо чули, що сильний парлямент се одинокий терен, на котрім можуть якось удержати ся. Але не могли сього таїти перед собою, що від 20 літ нема в Австрії спосібного до житя парляменту.

Від часу Баденього парлямент спадав щораз низше при помочи § 14, аж ґр. Штірк подав його в погорду.

В часі війни Поляки остали вірними собі, заявляючи, що йде о борбу з царатом. Бесідник згадує про польські леґіони, про те, що цілий нарід станув до борби з царатом. В серпни 1914 зродила ся ідея польської держави. Австро-Угорщина дала свою згоду на ту державу. З вдячности за се Польща своїм збіжем і худобою уратувала Німеччину і західну Австрію від господарської нужди. Та помимо того леґіоні стам не признано належних їм прав. Польщу трактовано як ворожий край. Зрозуміле огірчене, яке оам запанувало в р. 1916, передовсім коли зважить ся, що в тім часі діяло ся в Галичині.

Вмашероване до Галичини Москалів було вмашерованєм шибениці і морду. Одні говорять про 30.000 повішених, иньші кажуть, що було два рази більше. (Слухайте! на польських лавках).

Вішано без свідомости, длячого те робить ся. Замість численних випадків бесідник бажає навести тільки один. Одного сільського матолка, якого громада хотіла позбути ся, вислано підводою до польського Королівства. Вернув, маючи три рублі в кишени. Придержала його німецька армія, а коли знайдено в його кишени 3 рублі, сейчас повішено його. (Голосні оклики на польських лавках: Слухайте!).

Щож на те пан старший радник будови шибениць Гайне? (Гучні оплески на польських лавках). Щож той пан посол думає про те, той личний приятель і дитина протекції пана міністра зелізниці? (Оклики: Слухайте!) Коли сказав, що ще за мало вішано, то глядимо на нього з зимною погордою, яку можна мати тільки для людий його покрою. Не беремо надто поважно тих здичілих, з по причині недостачі пива звироднілих німецько буржуазійних ідеалістів. (Веселість і притакуваня на польських лавках). А коли говорю про товариша Гайного, на котрого скору урядничу карієру неодно записано в стеноґрафічнім протоколі палати, то хочу тут ствердити, що він є не тільки високим зелізничим урядником, але приналежний також до одного відділу міністерства війни і що сей пан зробив так скору карієру, що на початку війни вступив до армії як надпоручник, а тепер стоїть перед нами як підполковник.

Дальше боронить бесідник польський зелізничий персонал в Галичині перед закидом непевности.

Переступлено вже міру того, що тут дозволено супроти цілих народів. Бесідник пятнує се як річ, за котру годі брати відвічальність, коли сам звук чужої мови уважаєть ся ворожим звуком. Чи у Відни і в Долішній Австрії чують ся сі панове так певними, що нічо їм не може стати ся, що їм не грозить шибениця? Звідки надбрали такої бути? Длячого обкидають зневагами засудженого вже д-ра Крамажа і його тов.? Чиж не є се не по товариськи? Якже можна кликати о парлямент спосібний до праці, коли відмовляєть ся йому чести, коли робить ся з нього місце, де можна взаїмно після уподобаня шкалювати ся, не зважаючи на те, що ставить ся під суд цілі народи і стани? Чиж думаєте панове, що війна зробила з вас невільників, що ми на те позволяємо? Не будемо, борони Боже, привязувати якогонебудь значіня до посла Гайного. Але він говорив з серця своїх товаришів. (Перериваня на німецьких лавках). Тішить мене, що панове протестують, приймають той протест з вдоволенєм я його сподівав ся.

Галичина дістала трех з ряду ґенералів як намісників. Один з них не робив тайни з своєї ненависти до польського народу, другий був правдивим джентельменом і очевидно мусів уступити. Як рештоване для тої ґенеральської власти введено в житє т. зв. рейонові команди, котрі загорнули власть старость, громадських рад і рад повітових. Відразу знесено автономію. Краків проголошено твердинею, де нема місця на міську раду, цензура стала ся мукою.

Бесідник згадує про акт з 5. падолиста 1916 р., про пляя відокремленя Галичини, про краківську резолюцію та про домагане Поляків незалежної й неподільної Польщі.

Не хочемо — закінчив п. Дашиньский — ніякої кривди, бажаємо тільки нашого права. Хто бажає мира, той мусить оперти його на вдоволених народах. Злегковажені народи не є зовсім запорукою мира. Се наше найглибше переконане.

П. Гломбіньский зазначує, що правліне в Галичині в часі війни мало безуслівно рішучий вплив на уми населеня і на політику польського кола. Бесідник домагаєть ся строгого покараня всіх винних, без огляду на їх становиско. (Оплески на польських лавках). Се легко підносити закиди зради стану. Найбільшими і найнебезпечнійшими зрадниками стану є ті, що нарушують конституцію і устави, що корупцією, деморалізацією адміністрації, легковаженем і обидою найсвятійших почувань народу викликують огірчене серед народу супроти держави і династії. Пятно зрадників стану кинено також на урядників Поляків і Українців. Але всіх зелізничників увільнено.

П. Райцес домагаєть ся усуненя інтернованя виселенців по бараках. Дальше говорить бесідник про патріотизм жидів і про їх геройство в борбах над Сочею.

Слідуюче засідане нині.

* * *

ВІДЕНЬ. (Ткб). На вчерашнім засіданю палати послів поставили внесеня між иншими: п. Чайковський (москвофіл) в справі допущеня послів Маркова і Куриловича на засіданя державної ради і посли Колесса, Дністряньский і Смаль Стоцький в справі утвореня самостійного українського університету у Львові. Інтерпеляцію вніс п. Кость Левицький в справі реквізиції в рогатинськім повіті.

Ультімат російського правительства у мировій справі.

БЕРЛІН. З Берна доносить Voss. Ztg.: Петроградський кореспондент Daily News звіщає д. 9. с. м. про висилку ультімату до коаліції, якого змістом є справа мира.

Morningpost доносить з Парижа: Петроградська робітнича Рада просила телеґрафічно французьке правительство о знесене заборони паспортів для французьких соціялістів до Штокгольму.

З приводу основаня Спілки для збуту овочів і ярин.

В нашім суспільнім, а ще більше економічнім житю є скільки квестий так ясних і так очевидних, що коли хочемо про них говорити, мимохіть боїмо ся закиду пустомельства або ще гірше закиду, що беремо ся відкривати загально відомі правди.

Такою оклепаною правдою є й се, що велику часть народної енерґії повинні ми вкладати в створене рідної торговлї і рідного промислу.

Хотяй однак — як кажу — ся справа вже досить у нас передискутована, то таки позволю собі кинути кілька думок, які насувають ся з нагоди основаня „Спілки для збуту овочів і ярин“.

Досі розвинула ся у нас в головній мірі торговля споживними артикулами та предметами домашної потреби. Побіч „Народної Торговлі“ з її філіями є у нас вже деяке число торговельних спілок але всі вони ведуть торговлю майже виключно кольоніяльними товарами або фабричними виробами. Натомість майже нема у нас спілок, якіб орґанізували торговлю тим, що продукує наш нарід.

Підприємствами, які започаткували акцію в сім напрямі є лиш „Господарсько молочарський Союз“, „Союз господарсько-торговельних Спілок“ та вкінці „Союз спілок для збуту худоби“.

З сих трьох орґанізацій ледви один молочарський Союз веде дійсно орґанізацію збуту продуктів нашого селянина, бо „Союз спілок для збуту худоби“ тяжко підкошений війною, а „Союз господарсько-торговельних спілок“ заняв ся з конечности майже виключно доставою артикулів потрібних хліборобам в їх господарстві (як штучні навози, рільничі машини, вуголь і всяке насінє), а лиш принагідно веде й торговлю сільськими продуктами. — Як бачимо отже не ма у нас до сеї пори торговельних підприємств збіжем, яйцями, вовною, овочами, конопельними виробами і т. п. А прецінь наш нарід продукує велику скількість сих артикулів так, що значна їх часть іде й поза межі нашої країни. Яка з сего виходить шкода, се всякому ясне.

Передовсім пропадають для народного богацтва, бо ідуть в чужі руки, всі ті мілїонові зиски, які приносить якраз торговля продуктами нашого селянина. Дальше маємо з того приводу й великі втрати з національного боку. Чужий елемент, який захоплює сю часть торговлї, залива наш край, а збогачуючись коштом нашого народа, помагає опісля його денаціоналїзувати, коли міжтим многі з нашого народу не маючи змоги прожити в рідним краю, мусять шукати зарібків на чужинї, або таки на все туди еміґрувати.

Причини нашого недомаганя в сім напрямі треба шукати в тім, що свою працю мусіли ми звернути в першій мірі на творене кредитових — а потім консумційних стоваришень, які мимоходом кажучи, й лекше творити. Дальшою знову причиною є се, що у нас сама дрібна земельна власність, що очевидно дуже утрудняє всяку орґанізацію збуту. Але годї заперечити, що много винні ми самі, бо за мало ваги прикладали до сеї части торговлї.

Клясичним приміром занедбаня на сім поли є хочби такий факт, що наші торговельні спілки, головно консумційні, а дуже часто й господарські, мусять покривати дуже часто своє запотребоване в рільних продуктах в чужих підприємствах.

Сему лихови треба рішучо зарадити і поставити рішучий клич, що торговля продуктами, які витворює наш нарід, мусить бути в наших руках. Переведене сего клича важне ще й з ось яких причин. Кождий рільничий нарід, який захопив в свої руки торговлю своїми продуктами, вкладає всі свої зусиля, щоби збути ті продукти як найкориснійше. Вислідом сих зусиль є стремлїнє витворювати продукти можливо найлїпшої якости, через що й підносить ся рільна господарка. Але на сїм ще не кінець. Другим ще важнійшим вислідом захопленя сеї части торговлї є стремлїнє до перерібки тих продуктів, бо звісна річ, що розумні рільничі народи, маючи в своїх руках торговлю продуктами, випускають зі своєї країни лиш такий товар, який представляє можливо найвисшу вартість у відношеню до сирівця, значить перетворюють рільні продукти нисшої степени на продукти висшої степени. Се веде дальше до витвореня т. з. перетворчого промислу, а не заперечним фактом є, що рільничі народи мають змогу витворити у себа лиш такий промисл, який тісно вяже ся з рільною господаркою.

Всякий отже почин в тім напрямі мусить стрінути ся у нас з відрадою. Тому й вістка про основане „Спілки для збуту овочів і ярин“ мило вразила всякого, хто інтересує ся економічним житєм нашого народу, тим більше, що як ціль поставила вона собі не лиш корисне згрошевлюване продуктів своїх членів але, що важнійше, й перерібку овочів і як довідуємо ся поробила в сім напрямі перші кроки, построюючи власну сушарню і повидлярку.

Дуже вказане булоби при тім, щоби Надзираюча Рада й Управа Спілки звернули ся в котрійсь часописи до наших селян, а головно до священиків і учителїв, які як раз найбільше продукують ярин і овочів та подаючи ясний та докладний плян своєї праці — заохотили їх збувати свої продукти через Спілку. Другим, думаю, загальним бажанєм булоб й се, щоби спілка не стояла осторонь від наших центральних орґанізацій і в першій мірі постарала ся о принятє під патронат „Краєвого союза господарсько-торговельних Спілок“. Ще одну дуже важну справу не повинна Спілка занедбати. „Тепер увійшла в житє з рамени ц. к. Уряду виживленя у Відни інституція, яка має заняти ся орґанізацією торговлї яринами і овочами. Управа Спілки повинна отже за вставленєм „Сільського Господаря“ подбати, щоби та віденська центральна орґанізація признала її своєю леґітимованою орґанізацією на українську часть Галичини.

З нашої знову сторони повинна суспільність виявити, що є суспільностію здисциплінованою та дійсно маючи того рода продукти, продавати їх лише через свою інституцію.

В справі повітових господарсько-торговельних спілок.

(Кінець).

4) Вуголь одинокий, який можна з трудностями одержати є краєвий, бо пруський майже зовсім не приходить до Галичини, лише на адресу військових команд. Висилки краєвого вугля будуть відбувати ся так, що першеньство мають військо, фабрики, великі господарства для парових машин, міста, села в безлісних околицях. Висилка буде відбувати ся в міру запасів і ваґонів. Приватні відборці з міст і сіл, що потребують вугля на опал, мусять вже тепер насилати збірні замовленя обнимаючі спис всіх замовляючих і потверджене Районової Команди (де її нема, то Староства), що вуголь сей конче нотрібний. Враз з замовленями належить присилати покрите в готівці найменьше на 150 мет. сотн. вугля, отже К 400. — Час висилки буде залежати очевидно від того, коли дотичне замовлене прийде на чергу та о скілько не буде пильнійших посилок для війська, фабрик і т. п. В кождім случаю Союз ужиє всего свого впливу на те, щоби висилку можливо приспішити.

Замовленя на пруський вуголь приймає Союз на таких самих услівях, однак його достава є більше сумнівна, як краєвого вугля, бо пруський вуголь йде головно до фабрик і великих міст на заході держави.

5) В справі насінь що року повтаряє ся те саме, що вчасно наперед годї зібрати замовленя, а в часі засіву приходять масово телеґрафічні замовленя, на котрі годї в останній хвилї роздобути товару. При нинїшнім браку насінь, котрий буде і в слідуючім році, бо продукція насінь є дуже мала, мусить центральна орґанізація мати на кілька місяців вперед всі замовленя, бо лише тодї одержить відповідний приділ насіня. Майже всі насіня є заняті правительством, а богато їх можна одержати лише в дорозї заміни від чужих держав.

Тому повітова госп. торговельна спілка повинна завчасу інформувати ся про висоту запотребованя насінь в повіті та забезпечити собі в Союзї участь в контінґентї насінь. На озимі засіви буде можна правдоподібно спроваджувати добірні сорти жита і пшениці і в тім напрямі спілка може розвинути свою успішну діяльність, бо в нинїшних обставинах є збільшенем народного добра кождий товар, який по нормальних цїнах можна спровадити до краю.

6) Збут сїна і соломи є областю, якої тепер майже не діткнула ся українська торговля. Перешкодою в тім є малі скількости соломи і сїна, які поодиноко мають до збуту наші селяни. Також обставина, що корисна продаж сих продуктів є можлива лише в пресованім станї, а наші селяни, ані сільські орґанізації не мають прас, причиняє ся до сего, що вони можуть продавати пашу лише місцевим відборцям, або посередникам, які в своїм заряді пресують і за добру цїну продають на захід.

Задачею повітової госп. торговельної Спілки було би закупити кілька ручних прас до сїна і соломи і випозичати їх спілкам на села, або уставити у себе більшу прасу, пресувати в своїм заряді сїно і солому і спродавати ваґонами війську і містам. На купно прас можуть спілки і Кружки „Сільського Господаря“ старати ся о підмогу в Кр. Централї відбудови Галичини з фондів призначених на рільничі машини.

В послідних днях правительство заняло сїно і солому, так як збіже і буде їх викуповувати через своїх комісіонерів, а вони після розпорядку мають бути в першій мірі господ.-торговельні спілки.

Повітова спілка госп. торг. може одержати рівнож від Централї паш приділ ґрису і иньших паш на свій повіт, котра то справа є незвичайної ваги для наших селян і приносить дохід по 2 К від сотнара.

О сей приділ треба вже в найкоротшім часї підняти енерґічні стараня, бо дотепер Централя паш віддавала ґрис в руки повітових рад і польських спілок, помимо наших протестів, котрих не могли ми підперти домаганями зорґанізованих господарсько - торговельних спілок.

7) Справа будівельних матеріялів є тепер розважувана Централею відбудови краю в тім напрямі, щоби в кождім повітї був при господарсько-торговельній спілцї комісовий (за провізією) склад тих матеріялів, які Централя в своїм заряді виробляє, або купує: бляха, цемент, цьвяхи, окутє, грубе зелїзо, дошки і иньший деревляний матеріял, цеґли, дахівки, шкло і т. п.

Ми стараємо ся щоби ті склади були віддані в заряд нашим господарсько торговельним спілкам за провізією, а товари кредитовані так, що спілка видавала би їх селянам, котрі діставати муть гроші на відбудову, як також будівельним експозитурам, если вони в своїм заряді будуть будувати.

На кошти орґанізації тих складів є призначена квота два мілїони корон так, що Централя відбудови буде могла прийти в поміч такій спілцї, котра одержить склад матеріялів вкладкою на уділи. кредитованєм матеріялів і евентуально підмогою на кошти адміністрації. При тім може спілка купувати сама матеріяли, яких Централя не могла би в певний час доставити, а продаючи всї важнійші матеріяли для відбудови, мала би і на свій товар запевнений збут.

В повисшій програмі містить ся для наших повітових господарських орґанізацій можність успішної діяльности для господарського піднесеня нашого народа з того занепаду, в який втрутила його війна.

Від сего чи в повітї буде вна праця в тім напрямі залежить, чи з теперішньої державної помочи буде відбудоване також українське економічне житє, чи може маємо як звичайно вийти з моральною побідою, а матеріяльною кривдою.

Побіч користи, яку така праця принесе нашій народній справі, є вона того рода, що дає матеріяльне винагородженє для тих, котрі працюють.

О скілько в повітї істнує господарсько-торговельна спілка, котра могла би підняти діяльність по думцї сеї програми, треба її ожививити і приєднати більшу скількість членів, особливо кружки „Сільського Господаря“ і сільські каси, котрі можуть приступити з більшими уділами.

В иньших повітах є конечностю основати повітову спілку і розвинути енерґічну діяльність в усіх згаданих напрямах.

На жадане Союз радо вишле свого делеґата для обговореня справи на означений день, если місцеві діячі порозуміють ся і порішать відбути збори делеґатів з усіх громад повіта для порішеня основаня спілки.

НОВИНКИ.

— **До наших Вп. Предплатників. Просимо при кождій зміні адреси подавати конче й стару адресу, бо инакше не будемо могли перевести зміни.**

— Відзначеня Українців. Цісар в признаню особливого патріотичного і повного пожертви поведеня в часї війни надав гр. кат. парохови в Журавиці о. Залеському золотий хрест заслуги з короною на стяжці медалї хоробрости, адміністраторови Болехова Якобови золотий хрест заслуги на стяжці медалї хоробрости.

— **Уступлене ґен. Рімля.** Ґенерал Рімль уступив з становиска команданта міста Львова, а на його місце іменованый ґенерал-майор Новотни, спольщений Чех.

— **Оборонцеви Львова в р. 1914.** Цісар надав ґенералови кавалерії Рудольфови Брудерманови в признаню за хоробре поведене перед ворогом великий хрест ордеру Леопольда.

— **Від Журавна** пишуть нам: Наслідком теплих і переконучих відозв товариства св. Ап. Павла, виданих перед двома місяцями до духовенства, завязав ся в Журавні український повітовий комітет опіки над воєнними сиротами і отворив вже 6. червня с. р. свій захист. На разі принято 16 сиріток під управою ноціціяток з Жовкви; але се число зросте дуже скоро, наколи справа державної воєнної підмоги буде вже переведена. Подаючи сю вість, витаємо благородну працю тамошних щирих священиків і патріотів та просимо і другі сторони, щоби звіщали нам, де сирітські захисти отворені або отвирають ся, щоби суспільність мала перегляд громадянської роботи, тай щоби сі красні приміри загрівали й другі сторони до більше рішучої праці на сім поли.

— **З Товариства педаґоґічного.** Головна управа українського педаґоґічного товариства звертає ся отсим до всїх зарядів шкіл, рад шкільних місцевих та до всего українського духовенства і учительства з горячим зазивом, щоби при надходячім закінченю шкільного року масово закуповували на нагороду пильности для шкільної молодіжи книжочки і молитвеники, видані Українськими педаґоґічним Товариством.

Товариство має на складі понад сто ріжних дешевих видавництв: книжочки образкові, історичні, байки і иньші оповіданя дуже цікавого змісту, в гарній оправі з золоченими натисками в ціні, почавши від 60 сот. до 4 кор. Чотири роди прегарних молитвенників по 90 с., 1 к. 20 с., 1 к. 30 с, і 1 к. 60 с.

Ілюстрований цінник видавництв на жадане висилає ся відворотно і оплатно.

Книжки висилає канцелярія Українського педаґоґічного Товариства у Львові ул. Мохнацького ч. 12, лише за попередним надісланем гроший на книжочки і на оплату почти 1 к. с. до 5 кґ. ваґи книжок.

Просить ся о вчасні замовленя.

— **Максимальні ціни на ворони.** Берлінський уряд для виживленя постановив максимальні ціни на ворони: на місци вільно брати за ворону 0·60—1 марки; при частинній продажи 1·10—1·50 м. за штуку; при продажи до більших міст, що мають понад 100.000 мешканців, вільно піднести ціну о 0·20 м на штуці.

— **Пересилене в польськім колї полагоджене.** З Відня доносять під д. 15. с. м.: Польске коло висказало на нинїшнім полудневім засїданю одноголосно своє довіре презесови Лазарському. Супроти того пересилене, яке вчера грозило, покищо полагоджене. Народні демократи і людовці уступили супроти рішучої постави инших сторонництв.

— **„Національний Український Театр“.** „Кіевская Мысль“ з 17. мая н. ст. пише: Ідея основаня „Національного Украінского Театру“ находить з кождим днем щораз більше симпатії з боку українського громадянства. Вчора орґанізаційна комісія дістала з Волинського Новгороду таку привітну телеґраму: „Бажаємо Товариству найкрасшого успіху в його роботі. Хай живе Український Народній Театр“. Др. Ярослав Лопатинський, Лещинський, предсідатель „Просвіти“, Колода, предсідатель повітової ради. В четвер 17. мая в музею драматичної школи М. Лисенка о 5 год. веч. відбуло ся засїданє орґанізаційної комісії в справі орґанізації товариства „Українськой Національной Театр“ з такою програмою засїданя: 1) вибори предсідателя і секретаря; 2) вироблене проекту товариства „Національний Український Театр“; 3) питане побудованя власного приміщеня для театральних вистав, лекцій, вечерів і зборів членів товариства; 4) біжучі справи. (ВСвУ).

— **Перша українська ґімназія в Київі.** З листу до редакції „Нової Ради“ голови педаґоґічної ради першої української ґімназії у Київі, д. Петра Холодного (див. ч. 29 з 3. мая), довідуємо ся таке про перші кроки сеї ґімназії: „Ґімназія почала свою діяльність 18 березня. Не уважаючи на кінець шкільного року, дітий на іспити прийшло чимало. Після іспитів виявило ся, що можна відкрити три кляси: дві підготовчі та першу. В сих клясах учить ся 72 дітий: 21 дівчат і 51 хлопців. В першій клясі 27 дітий, в старшій підготовчій 27, в низшій підготовчій 18. Наука почала ся після Великодних свят і йти-ме до середини травня. 15 травня почнуть ся іспити на будучий шкільний рік“. (ВСвУ).

— **Вісти з України** (від власного кореспондента в Штокгольмі). По приватним відомостям справи на Україні стоять далеко красше, ніж се можна судити по російським часописям, які богато фактів з українського житя промовчують, а богатьох не знають. Українська Центральна Рада користуєть ся великою популярністю й авторітетом та є справжньою представницею зорґанізованого українства. В Петрограді являють склонність іти назустріч її домаганям. Дуже багато важних адміністраційних посад обсаджено більш або менш виразними, але всеж Українцями. Між иньшими ґубернатором Волинї є бувший посол Вязлов, а ґубернатором Поділя — Максимович. Відчуваєть ся велика недостача інтелїґентних українських сил для обсади ріжних становищ в адміністрації і самоурядуваню, перешкод у сім Українці зустрічають дуже мало. Українізація земств і міських рад, особливо в менших містах, переводить ся досить успішно. Велику прислугу українському рухови зробили кооперативи, — вони виховали багато гарних громадянських робітників споміж селянства й поклали ще за старого ладу початок масової орґанізації сеї верстви народу.

Тепер орґанізація селянства незвичайно розростаєть ся і служить головною підставою цілого українського руху. Інтелїґенція також поволі повертаєть ся до свого народу, але несміла вона й дуже мінімальна в національних справах. Натомість селянство виказує велике розуміне своїх потреб і потреб цілого народу й краю та в поставленю національної справи дуже радикальне. З огляду на те, що старий режім насадив на Україні сильне культурне й політичне русофільство по містах, яке дальше триматься ся централїстичних метод у політиці, відбувають ся на сім тлї гострі конфлікти між свідомим українством і росїйщиною та „малорущиною“, що можуть згодом перейти в конфлікти між містом і селом. Українське населене, зітхнувши свобідно від заборон, з жадобою накинуло ся на українську книжку й ґазету. За два місяці всї українські книгарні випродали цілий запас своїх книжок, а друк нових книжок дуже утруднений через страшну дорожню паперу та друкарських цін. Виданя Союза доходять до Росії й деякі з них передруковують ся у Київі. (ВСвУ).

— **На дві українські школи у Київі й одну в Лубнях** одержано в остатнїм часі дозвіл, як доносить „Кіевская Мысль“ з 12 ого мая н. ст.

— **Українська Громада при штабі головнокомандуючого армії західного фронту.** 27. цвітня відбули ся перші загальні збори Штабної Громади салдатів і офіцирів Українціи усїх відділів і команд, що входять в склад штабу західного фронту. Програма зборів така: 1) Завданя моменту, 2) статут Громади, 3) відносини до Фронтової Громади і до минської Української Громади, 4) вибір Ради. На голову вибрано П. Бугаїва, за товариша голови П. Кучменка, за секретаря М. Щура, за скарбничого І. Павка (Нова Рада, ч. 32, 6/19 мая).

— **Перший виборний архиерей.** На чернигівськім епархіяльнім зїзді вибрано чернигівським епископом стародубського вікарія Пахомія, переслідуваного бувшим чернигівським епископом Василієм.

— **Плебісцит уніятів.** „Рѣчь“ з 17, мая н. ст. подає телеґраму П. Т. А. з Житоміра: В звязи з дозволом уніятському митрополитови ґр. Шептицькому уладити плебісцит уніятів для вияснення випадків насильного прилученя уніятів до православя в місцевих часописях надруковано ряд вісток про насильну діяльність архиеп. Евлогія в сїм напрямі. Один з очевидців сих насильних поступків, уніятський священик, між иньшим пише: „Плакали десятки уніятських священиків, кинених заходами архиеп. Евлогія по ріжних місцевостях Росії в тюрми тільки за сей один злочин, що не бажали перейти на православє. Плакали сотки уніятських дітий, вивезених майже масово, у Петроградї, де в Ісаакіїськім соборі довершено над ними чину прилученя до православя, а також в Бердянську, куди архиеп. Евлогій кілька разів їздив особисто потїшати відірваних від батьківської опіки дітий і заявити їм, що вони від сьогодня вже не єретики, плакала також більша частина галицького народу, бачучи глум над християнською любовю, допусканий людиною, котра називала себе представником Христа, сілю землї“. (ВСвУ).

ОПОВІСТКИ.

Неділя, дня 17. червня 1917.

Нині: 17. червня гр.-кат. Митрофана, римо-кат. Адольфа.

Завтра: 18. червня гр.-кат. Доротея, римо-кат. Марка.

○ Діточий концерт. В неділю, дня 17. червня с. р. відбуде ся о 4-ій год. по полудни в салї Лисенка: „Діточий концерт“ зі співами і декламаціями. Возьмуть в нїм участь діти чотирох львівських, українських захоронок. На закінчене відограють діти захоронки на жовківськім передмістю представлене: „Серед звіздок“, до якого відомий наш композитор уложив музику. В концерті і в представленю беруть участь діти в віці від 4—6 літ. Молоденький музик зволив обняти акомпанїямент.

Добровільні датки на цїль українсьої Захоронки, якій приходить ся тепер з надзвичайними зусилями удержувати півтора сотки дітий в чотирох українських захоронках, приймає ся з подякою. — Виділ української захоронки.

Державна Рада.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Пос. Петрушевич говорив наперед про російську революцію, опісля зазначив, що на початку війни український нарід горнув ся з нечуваним одушевленем під прапори, 12.000 українських добровольців зголосило ся до борби з царатом. Українські Січові Стрільці дали докази геройства і пожертви, та на жаль не зазнали такої підмоги, як иньші леґіони. Ставлено перешкоди для скріпленя українського духа в Галичині. З замітами москвофільства не стрічались дійсні москвофіли, натомість напливали безчисленні доноси на найкрасших австрійських і українських патріотів. Не пощадили того заміту навіть митрополитови Шептицькому. Переміняли москвофільство з українським народом, закидає ся Українцям зраду. Тим толкуєть ся численні вішаня без вироків. Ролю катів обняли Нїмці, Мадяри і Поляки, ті три нації, що все були в державі упривілейовані коштом иньших малих народів. Вина за спосіб поведеня з українським населенем, особливо на початку війни паде не лиш на військові власти, але й на галицьку адміністрацію, на якої чолї стояв Поляк. (Перебиваня).

Опісля говорив бесїдник про справу інтернованих і відносини в таборі інтернованих в Талергофі.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 16. червня

На східнім фронті:

Російський огонь арматний в східній Галичині був декуди сильнійший.

На Італійськім фронті:

Перерва в борбах над Сочею триває далї. В просмику Плекен є діяльність ворожа дуже оживлена. На граничнім хребті на південь від долини Суґана вчера знов вивязали ся нагальні борби. Неприятеля відперто. В области Зебіо наступ неприятеля не повів ся. У відтинку Адамельо неприятель опанував місце висунене в перед.

На південно-східнім фронті:

Положене не змінило ся.

Шеф Ґенерального Штабу.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Західний фронт:

Фронт полевого маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

На фронті у Фляндрії знов боєва діяльність була сильнійша, щойно по полудни. Сильний огонь був спрямований на наші становища в околиці Hollebeke і на захід від Warneton, де скуплена діяльність наших батерії повздержала анґлійський наступ.

В кількох місцях фронту в Артезії вивязали ся нагальні борби. По зломаню наступів дня 14. с. м. вечером, Анґлійці вчера рано знов рушили до приступу на схід від Locz. Ангальцькі і альтенбурські баталіони відперли неприятеля а де вдер ся, відкинули його в рукопашній борбі. Також на північний захід від Bullecourt виперто сильним протинаступом Анґлійців, що були дійшли досвіта до нашого другого рова. Нині рано там і на схід від Monchy вивязали ся нові сутички.

Фронт пруського наслідника престола:

Вздовж Aisn-u і в західній части Шампанії діяльність артилєрії побільшила ся дуже під вечір, а в богатьох відтинках була значна також ночию.

Фронт князя Альбрехта віртемберського:

Вивідні наступи в Льотаринській долині дали нам дещо бранців.

Східний фронт:

Положене незмінене.

На македонськім фронті боєва діяльність держала ся звичайної міри.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Конкурс

Виділ філії Просвіти в Новім Санчи розписує отсим конкурс на господиню Української бурси в Новім Санчи з вереснем слідуючого шкільного року. Подання належить вносити до Виділу філії Просвіти. Винагородження після умови.

Новий Санч 14. червня 1917.

Василь Яворський голова — Мих. Кубійович секретар

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська